

Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Helsinki 7.5.2025

Asia: HE 37/2025 vp

Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Bioenergia ry kiittää lausuntopyynnöstä.

Hallituksen esityksellä toimeenpantaisiin kansallisesti uusiutuvan energian direktiivin päivityksen (RED3) bioenergian kestävyyttä koskevat kohdat sekä RFNBO-polttoaineisiin sekä unionin tietokantaan liittyviä kohtia.

Yleistä toimeenpanon lähtökohdista

Lakiesityksen valmistelu on tehty perusteellisesti. Työtä pohjustanut laajapohjainen työryhmä käsitteli laajasti taustoja ja keräsi nykyisen kotimaisen lainsäädännön, suositusten, sertifiointijärjestelmien sekä käytäntöjen tilan.

Kuten varsin hiljan tapahtuneen edellisen direktiivipäivityksen aikana, on tälläkin kertaa toimeenpanon keskeisin tavoite kestävyuden varmistaminen maatason riskiarvion mukaisesti. Tämä on ollut kotimaisten kantojen päätavoite ja tuemme sitä. Lisäksi tuemme kestävyyslain lähtökohtaa ns. puitelakina.

Hallituksen esityksen lähtökohtana on keskittyä niihin seikkoihin, jotka direktiivissä ovat olennaisesti muuttuneet ja esittää niiden mukainen toimeenpano. Tämä on kannatettava asia, sillä kestävyyskriteerien edellinen muutos on vasta hiljan saatu voimaan Suomessa ja monissa jäsenmaissa työ on edelleen kesken. Näin ollen on varsin hyvin perusteltua, että esimerkiksi kaskadiperiaatteesta säädetään Suomessa direktiivin määritelmän mukaisesti liittyen suoriin tukiin liittyen.

2 a Velvollisuus osoittaa kestävyys

Direktiiviin kirjattu mahdollisuus keventää vaatimuksia koskien todentamismenettelyitä pienemmille direktiivin soveltamisalan laitoksille tulisi nähdäksemme Suomessa hyödyntää. Ymmärrämme hallituksen esityksen perusteluosassa esitellyn tilannekuvauksen, mutta koska

delegointisäädös direktiivissä ei koske kansallisia järjestelmiä, tulisi siitä nähdäksemme juuri siitä syystä säätää lailla, jotta kansallinen liikkumavara Energiavirastolle varmistuu.

4 § Määritelmä, toiminnanharjoittaja ja 37a §

Toiminnanharjoittajan määritelmän osalta pidämme valitettavana ja vastustamme näkemystä, että määritelmä sisällyttää raaka-aineen omistajan – metsänomistajan tai maanviljelijän – velvoitettavaksi toimijaksi. Tämä koskisi perusteluosan (s.36-37) mukaan velvoitetta syöttää unionin tietokantaan tietoja raaka-aineiden käytöstä. Velvoite aiheuttaisi kohtuuttoman hallinnollisen taakan, jonka vaikutusta ei hallituksen esityksessä tai direktiivin valmistelun yhteydessä ole arvioitu.

Tulisi varmistaa, että näin ei käy vaan, energiayrityksen syöttämät tiedot ja niiden massatase sekä sen todentaminen riittävät todisteena.

7§ Biologinen monimuotoisuus

Pidämme hyvänä, että perusteluissa esitellään kansallinen tilanne mm. iki- ja aarniometsien osalta ja määritelmiin on tehty lisäyksiä. On tärkeää, että vanhojen luonnontilaisten metsien kriteerit ovat yhtenevät ja terminologia selkeää eri sääntelyssä. Yhdymme näkemykseen, että näistä määritelmistä ei ole tarkoituksen mukaista säätää kestävyyslaissa tarkemmin, koska määritelmät koskevat muutakin toimintaa, kuin RED-direktiivin mukaista biomassan kestävyysvarmistamista.

10§ Metsäbiomassaa koskevat kriteerit

Tuemme näkemystä, että valvonta- ja täytäntöönpanojärjestelmien katsotaan sisältävän myös yleisesti käytössä olevia suosituksia ja ohjeita sekä vapaaehtoisia metsäsertifiointijärjestelmiä. Nämä ohjeet ja suositukset ovat yksityiskohtaisempia ja joiltain osin ylittävät lainsäädännön vähimmäisvaatimukset.

Yhdymme myös esitettyihin näkemyksiin siitä, kuinka Suomen lainsäädännön katsotaan täyttävän direktiivin kirjauksia maatasoisen riskiperustaiseen mallin mukaisesti kestävä metsätalouden periaatteista mm. kantojen ja juurien energiakäytön, iki- ja aarniometsien muuntamisen plantaaseiksi, herkkien maaperien sekä kuolleen puun säästämisen suhteen.

10a§ Maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta koskevat vaatimukset

Lausuntopalautteen määrän perusteella tehty selvennys on kannatettava. Hallituksen esityksen näkemys on selvä siitä, että käsittelyssä olevan kestävyyslain päivityksen osalta on olennaista.

Suomi on edelleen Pariisin sopimuksen osapuoli ja on myös toimittanut kohdan ii mukaisen kansallisesti määritellyn panoksen. Eli kohdalle ii vaihtoehtoista kohtaa iii ei tarvitse Suomen osalta tarkastella. Suomi maana täyttää vaatimuksen

Tärkeänä tarkennuksen pidämme perusteluosan huomiota, että RED3-direktiivin maankäyttösektorin LULUCF-asetusta koskevat viittaukset ja uusi 29 artiklan kohta 7a ja 7b kohdistuvat jäsenvaltioihin, eivät yksittäisiin toiminnanharjoittajiin.

Hyväksynnässä ja todentamisessa odotettavissa isoja haasteita

Olemme huolissamme käytännön toimeenpanosta tiukan siirtymäsäännöksen aikarajoissa. Huolena on hakemusten käsittelyn pitkittymisen lisäksi muun muassa käytännössä siirtymäajan puuttuminen, puuttuvat ohjeistukset toimeenpanevalta viranomaiselta ja epätietoisuus pienille laitoksille mahdollistettavasta kevyemmästä menettelystä. Ongelmat ja epätietoisuus siirtyvät käytännössä suoraan toiminnanharjoittajille, jotka ollaan ajamassa mahdottomaan asemaan.

Pelkästään biomassapolttoaineisiin liittyviä kestävyysjärjestelmän parissa olevia toiminnanharjoittajien laitoksia on noin 170, jotka joutuvat päivittämään omia järjestelmiään. Lisäksi sovellusalan tehorajan laskemisesta aiheutuen mainitaan noin 70 laitosta liittyvän järjestelmään uusina, mikä tarkoittaa kokonaan uusia hakemuksia. Näiden lisäksi ovat lisääntyvät biokaasutoimijat sekä RFNBO-polttoaineiden tuottajat jatkossa.

Yksin biomassojen kestävyysjärjestelmien uusien tai muutoshakemusten jonossa Energiavirastolla tulee tämän vuoden lopussa olemaan siis noin 240 laitosta.

Esityksessä mainitut aikarajat ja siirtymäsäännös sekä toiminnanharjoittajien kasvava määrä eivät näkemyksemme mukaan mahdollista sitä, että kaikki toiminnanharjoittajat olisivat saaneet hakemukseensa hyväksyttyä ennen vuoden 2026 kevättalvella tehtävää raportointia.

On huomattava, että toiminnanharjoittajien pitää tehdä muutoksia polttoaineen toimitusketjussaan, esimerkiksi metsähakkeen hankintasopimukseen. Paljon muitakin kysymyksiä aikatauluista on herännyt.

Yllä mainituista syistä toivomme, että Suomessa otetaan käyttöön ja mahdollistetaan kaikilla toimeenpanon tasoilla kaikki mahdollinen direktiivin sallima yksinkertaistaminen kansalliseen järjestelmään hakeutumiseen.

Toivomme harkittavaksi, että siirtymäsäännöksen kansallinen pidentämistä. Kansainvälisiltä kollegoilta ja jäsenmaista saadun tiedon perusteella arvioimme, että komissio tulee esittämään siirtymäaikaa RED3 toimeenpanoon tavalla tai toisella.

Tärkeää on seuraavassa vaiheessa, että Energiavirasto sekä yksittäiset todentajat jatkavat tätä linjaa toimeenpanon käytännön vaatimuksissa, luomatta kansallista lisää direktiiviin

vaatimukseen riskiperustaisen mallin sisällä. Tämä vaatii mm. todentajien määrän lisäämistä sekä todentajien entistä parempaa koulutusta, informointia sekä avointa dialogia sektorin toimijoiden kesken. On syytä huomata, että todentajien tarve on jo kasvussa hiljattain käsitellyn jakeluvelvoitteen joustomekanismin seurauksena.

Bioenergia ry
toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty
puh. 040 1948628 / hannes.tuohiniitty@bioenergia.fi